

Årsmelding for 2019

Innledning

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS er et interkommunalt selskap som eies av Hammerfest kommune med tre eierandeler, Måsøy kommune med en eierandel, Nordkapp kommune med to eierandeler, Gamvik kommune med en eierandel, Lebesby kommune med en eierandel og Berlevåg kommune med en eierandel.

Ny selskapsavtale gjelder fra 01.01.2017. I den nye avtalen er Lebesby kommune ble tatt inn som ny eierkommune.

Eiernes samlede kapitalinnskudd i selskapet er kr 405.000

Valgte styringsorganer i 2019:

Representantskapet

Representantskapet er selskapets høyeste organ, og er sammensatt av tre representanter fra Hammerfest kommune, to fra Nordkapp kommune og en fra hver av de øvrige eierkommunene. Nedenfor vises oversikt over valgte representanter.

Fra Hammerfest kommune:

Representant: Willy Olsen
Vara: Tom-Kristian Hermo

Representant: Astrid Husvik Skancke
Vara: Anne Mette Bæivi

Representant: Sverre Gjøvad
Vara: Marit Monsen

Fra Måsøy kommune:

Representant: Reidun Mortensen
Vara: Kenneth Johnsen

Fra Lebesby kommune

Representant: Stine Akselsen
Vara: Bjørn Pedersen

Fra Nordkapp kommune:

Representant: Kristina Hansen
Vara: Kjell Valter Sivertsen

Representant: Trudy Engen
Vara: Terje Sandmo

Fra Gamvik kommune:

Representant:
Gunn Mari Kverndal Kristiansen
Vara: Karin Marie Hansen

Fra Berlevåg kommune:

Representant: Rolf Laupstad
Vara: Janne Beate Andreassen

Representantskapet har siste år hatt ett ordinært møte den 18.6.2018 i Havøysund.

Styret har følgende medlemmer:

<i>Funksjon /faste styremedlemmer</i>	<i>Navn</i>	<i>På valg</i>	<i>Pers vara</i>	<i>På valg</i>
Leder	Leif Vidar Olsen	2021	Willy Andreassen	2021
Nestleder	Jan Erik Raanes	2020	Børge Grønlund	2021
Styrerepr	Gry Paulgaard	2020	Beate Burstad	2021
Styrerepr	Ingebjørg Liland	2020	Kai Brox	2020
Styrerepr	Anne Therese Seppola	2021	Astrid Husvik Skancke	2020
Styrerepr ansatt	Nina Planting Mølmann		Heidi Stenvold	

Styret har i perioden hatt 5 møter og behandlet 27 saker.

Selskapets direktør, Arvid Bye døde 8. mars 2019 etter en kort tids sykdom. I perioden fram til ansettelse av ny direktør ble det engasjert ekstern bistand til å ivareta selskapets løpende oppgaver og interesser. Edelh Ingebrigtsen ble høsten 2019 ansatt som ny direktør og hun tiltrådte i stillingen 1.1.2020.

Besøkstall

Museenes besøkstall i 2019 viser en positiv utvikling, dette gjelder både de store museene og noen av de mindre. Foldalbruket, som også tilbyr overnatting ved museet, viser til at en kald sommer og økt konkurranse fra andre overnattingstilbud, har medført en liten reduksjon av antallet besøkende samt at museet var stengt høsten 2019 grunnet restaurering av kaianlegget.

Ved Berlevåg museum er det registrert en økning i besøkstallet for 2019 i forhold til 2018, en ser nå at besøket har stabilisert seg på tidligere års nivå.

Ved Gjenreisningsmuseet i Hammerfest er endringen av besøkstall et resultat av en mer presis registrering av besøkstallene i forhold til tidligere år. Her er ser vi også en økning i billettsalg fra enkeltbesøk.

Nordkappmuseet i Honningsvåg har hatt en liten nedgang i besøk fra skoler og barnehager, men har registeret en stor økning i billettsalget fra enkeltbesøk.

Avdelingen i Måsøy har registret en liten nedgang i besøket i forhold til 2018. men det antas at det foreliggende besøkstallet er mer i samsvar med det reelle besøk ved dette museet. Ved Gamvik museum ser vi en samlet økning til tross for at det var vært en svak nedgang ved Sletnes fyr grunnet oppussing og sykefravær hos de ansatte.

Det samlede besøk ved våre museer er tilfredsstillende, men vi mener det ligger et potensiale i økt besøk fra lokalbefolkningen. Vi har derfor i igangsatt prosesser for å se på organisatoriske og museumsfaglige tiltak samt at vi skal vurdere muligheter for etablering av nye lokale samarbeidstiltak for å øke musenes relevans og interesse i henhold til sitt lokal samfunnsansvar.

Tabellen nedenfor viser utviklingen de siste 4 årene.

Avdeling	2016	2017	2018	2019	Endring i % 2018-19
Gjenreisningsmuseet	14367	19576	28473	26405	-7,3%
Måsøy museum	706	594	904	658	-27,2%
Nordkappmuseet	4881	6413	13568	13192	-2,8%
Gamvik museum	5463	4697	3849	4070	5,7%
Berlevåg havnemuseum	1742	1703	1558	1798	15,4%
Foldalbruket (ny 2017)		1392	2711	2489	-8,2%
Sum	27159	34375	49505	48 612	-1,8%

Økonomi 2019

Årsregnskapet viser et positivt resultat på kr 307.006,17.

Selskapet gikk med underskudd både i 2015, 2016 og 2018, men hadde et overskudd i 2017 på over kr 900.000.

Driftsinntektene er høyere enn budsjettet. Driftsutgiftene er også høyere enn budsjettet noe som i hovedsak skyldes lønnsutgiftene.

Satsing for å øke egeninntektene på prioriteres.

Etter anbefaling fra revisjonen føres pensjonsforpliktelsene i balansen. Dette fører til at selskapet får negativ egenkapital, men det skyldes utelukkende pensjonsforpliktelsene. Som interkommunalt selskap står eierkommunene direkte ansvarlig for selskapets forpliktelser, og det vil bare være aktuelt å innfri disse ved eventuell avvikling av selskapet.

Museet er et driftsselskap og har ikke annen langsiktig gjeld.

Selskapet har negativ egenkapital, men egenkapitalen har utviklet seg positivt fra -2,6 mill kr i 2018 til -1,9 mill kr i 2019.

Til tross for det negative egenkapital, vurderer styret at selskapets økonomi er positiv og ser at det er grunnlag for videre drift.

De følgende punkter i årsmeldingen har avsnitt som er obligatorisk i rapportering til Norsk Kulturråd og Kulturdepartementet. – de 4 F-er:

Fornyning.

Nordkappmuseet i Honningsvåg har iverksatt planer om å ta i bruk ny teknologi som VR (virtuell realitet) i museets faste utstilling for å øke utstillings formidlingsevne til et yngre publikum.

Sommeren 2019 ble Berlevåg Havnemuseum, Gjenreisningsmuseet og Fuglenesodden friluftsmuseum med i Bædi og Børdi som er barnas reiseguide. Gjennom en app kan barn få lettfattelig info om museet og friluftsmuseet på barnas «eget språk».. Det ble søkt og mottatt 94500,- fra Finnmark fylkeskommune og Nordenfjelske Bykreditt til ny utstilling og skilting på Fuglenesodden friluftsmuseum . Gjenreisningsmuseet har også tatt i bruk ny teknologi i samlingsforvaltninga. Dette omfatter en løsning med nettbrett til registrering, samt at det nå brukes en prototype-App fra KulturIT til skanning for plassering av gjenstander i magasinet. I tillegg ble bruk av web-versjonen til databaseprogrammet Primus implementert. Det er i 2019 etablert et samarbeid med Aksjon soningtegn fredstjeneste (ASF) i Norge hvor Gjenreisningsmuseet og Soria Moria skal ta imot en frivillig fra Tyskland gjennom ASF Norge til høsten 2020.

Berlevåg havnemuseum samarbeider med skolen om Arbeidslivsfag (ALF) og har fått en ungdomsskoleelev som har praksis her en gang i uka. Dette fortsetter i 2020. Museet organiserte søppelrydding på Kvitnes (med støtte fra Finnmark friluftsråd og samarbeid med Kystvakta).

Gamvik museum har gjennom et utviklingsprosjekt i samarbeid med museet i Siglufjörður på Island utvekslet erfaringer, kunnskaper og ideer om kulturarvens rolle i turismen. Målet med prosjektet er å utvikle en felles utstilling med fokus på migrasjon i norsk-islandsk fiskerihistorie. Etter tilskudd fra Finnmark Fylkeskommune til nyere tids kulturminner, ble Sivilforvarsbunker i Gamvik ryddet opp og restaurert, samt utviklet formidling av historien i form av et 3-språklig skilt.

Foldalbruket har gjennomført et omfattende restaureringsarbeid av bærende konstruksjoner i museets kaianlegg samt at de har oppgradert rom til utleie og pusset opp og utvidet museets kafé.

Innlemmelsen av Foldalbruket i vår konsoliderte museumsorganisasjon fra 2017 utøste fortsatt ikke et økt andel i det statlig driftstilskudd for 2019. Museets ledelse har fulgt opp denne saken med Kulturdepartementet uten at dette så langt er avklart.

For våre museer i Berlevåg og Gamvik, som begge inngår i Kystverkmusea under Kystverket, er det fortsatt restanser på sikring, vedlikehold og utvikling av nye formidlingsprosjekter knyttet til Kystverket og Samferdselsdepartementets oppfølging av sitt etatsansvar for egen kultur.

Forvaltning.

Vårt museum har fortsatt betydelige oppgaver med registrering, digitalisering og publisering av samlingen både når det gjelder arkiv, foto og gjenstander og tekstiler.

Gjennom etablering av et team av rådgivere for samlingsforvaltningen i hele selskapet, og etablering av det nye magasinet i Hammerfest, er både det arealmessige og faglige grunnlaget lagt for et målrettet arbeid innen dette feltet.

Det er fortsatt store utfordringer når det gjelder registrering av gjenstander som er bevart ved Foldalbruket etter museal standard. Oppgaven krever samarbeid og bruk av faglige ressurser fra selskapet som helhet, både ved Foldalbruket og ved de øvrige mindre museene.

Det er behov for å kartlegge etterslepet med tilnærmet eksakte tall for å kunne utarbeide en fremdriftsplan. Dette ønskes gjennomført gjennom arbeidet med en samlingsforvaltningsplan. Arbeidet med en samlet plan for sikring av samlingene vil bli prioritert i 2020.

Hovedfokuset i 2019 for samlingsforvaltninga har vært tilbakeflytting av samlingene fra eksternlager til Gjenreisningsmuseet. Magasin- og arbeidsfasilitetene ble offisielt åpnet med en utstilling og et arrangement. Samtidig måtte en del etterarbeid i forbindelse med magasinprosjektet følges opp. Arkivmaterialet ble flyttet og grovsortert, mens enkelte arkiver er begynt og listeføres. Gjenstander fra museets egen samling ble flyttet tilbake, rengjort, digitalisert og publisert. Enkelte samlinger, som Idrettshistorisk samling og samling etter televerket ble derimot kun flyttet. Samtidig ble de rutinemessige oppgaver innen samlingsforvaltning ivaretatt.

I forbindelse med arkivforvaltningen er det jobbet med å etablere gode rutiner for mottak av materialet. Det er et stort etterslep når det gjelder å lage de førstehånds oversiktene og enda større når det gjelder produksjon av kataloger

Museene for kystkultur og gjenreisning IKS har en representant fra Gjenreisningsmuseet i arbeidsgruppa til finnmarksarkivene. Finnmark fylkesbibliotek koordinerer arbeidet med bevaring av privatarkiver i Finnmark.

Brødrene Isaksens Patentslipp er et fredet kulturminne som forvaltes av Nordkappmuseet. Det er et lite, komplett industrianlegg fra gjenreisningen i Finnmark etter 2. verdenskrig. Slippanlegget som stod her før krigen ble totalt ødelagt under brenningen av Finnmark høsten 1944. Vinsjehuset som inneholder verksted ble påbegynt i 1948, skinnegang og slippvognhjul stammer fra et lager for konfiskert tysk eiendom. I 2019 opplevde vi innbrudd og hærverk på Slippen og mye ble ødelagt av både interiør og på selve bygget. Slippen kan nå

ikke brukes til formidling og bør renoveres på nytt etter hæverket. Forholdene ble anmeldt av Fylkeskommunen, men har blitt henlagt av politiet.

Forskning.

I 2015 begynte to ansatte ved Gjenreisningsmuseet på doktorgradsprosjekter tilknyttet UiT Norges arktiske universitet. Dette var en formalisering av museets satsning på forskning gjennom et utdanningsforløp med etablering av forskningskompetanse på Gjenreisningsmuseets tema blant museets egne ansatte. Ved å flytte forskningsprosessen til museet framfor å hente kompetansen utenfra forankres kunnskapen i museet, og museets brukere får være med på en kompetanseheving som kommer til uttrykk i formidlingen.

Dette ser selskapet på som en viktig prioritering og har derfor tatt dette over avdelingens eget driftsbudsjett, 60 % arbeidstid for to forskere over fem år. Krigen har blitt en viktig del av identiteten til befolkningen i Finnmark og Nord-Troms. Familiehistoriene er mange, og viktige for hver enkelt familie. Det mangler en overordnet framstilling av de dramatiske hendelsene der familiehistorien kan plasseres i en nasjonal kontekst. I den konteksten de hører hjemme i. I vår nasjonale historie. Den underkommuniserte historien om krigen i nord har vært et tema over mange år.

Gjenreisningsmuseet produserer ny kunnskap om krigen i Finnmark og Nord-Troms og presenterer nye perspektiver som setter de personlige beretningene i en faglig kontekst. Forskningen er lokalt forankret, men rammen er nasjonal. Dette er viktige bidrag til formidlingen av nasjonal historie.

Gjennom 2019 har kandidatene holdt mange foredrag rundt i landet basert på forskningen. Forskningsbasert formidling har vært godt mottatt under foredragene og gir formidlingen et løft. Slik har også nye historier og givere kommet fram

I 2019 har Nordkappmuseet og Gamvik museum og et museum på Island arbeidet med kunnskapsutvikling innen norsk-islandsk fiskerihistorie. Prosjektet er støttet av NORA – nordisk arktisk samarbeid. Planen er at dette prosjektet skal resultere i en vandretstilling i løpet av 2020

Formidling

Våre museer har i tråd med sitt samfunnsansvar vært aktive samarbeidspartnere med sine lokalsamfunn, dette kommer til uttrykk i 2019 gjennom en hel rekke arrangement knyttet til festivaler, historiske markeringer, kulturminne – og kulturdager. Dette er en tradisjon styret er svært glad for opprettholdes og videreutvikles.

I 2019 har både 75-årsmarkeringen for frigjøringen av Øst-Finnmark, tvangsevakueringen og brenningen av Finnmark, preget formidlingsarbeidet ved flere av våre museer. Finnmark og Nord-Troms ble sentrum for store ødeleggelser og folk ble evakuert sørover hvor et nasjonalt

mottaksapparat ble iverksatt. Tvangsevakueringen og brenningen av Finnmark rammet hele landet, og preget avslutningen på krigen i Norge.

Flere av våre museer har i denne anledning gjennomført formidlingsprogrammer med utgangspunkt i de ulike lokalsamfunns krigshistorie

Gjenreisningsmuseet har det siste tiåret vært en viktig aktør for å plassere denne delen av Norgeshistorien på en nasjonal formidlingsarena med ny kunnskap. I september hadde Gjenreisningsmuseet besøk av Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen. I forkant av 75-års markeringen for frigjøringen av Øst Finnmark. Her fikk han en omvisning i museets utstilling med fokus på ny forskning og en omvisning i de nye magasinlokalene.

Universell utforming

Det nye museet i Honningsvåg og Gjenreisningsmuseet tilfredsstiller kravene om universell utforming. Gamvik museum er også til en viss grad tilrettelagt.

Vi har fortsatt store utfordringen med hensyn til tilgjengelighet for funksjonshemmede i Kjøllefjord, Berlevåg og ved Måsøy museum. Disse avdelingene holder til i verneverdig bygningsmasse med store praktiske og ressursmessige utfordringer knyttet til forventninger om universell utforming.

Museets hjemmeside skal videreutvikles og tilpasses standard for universell utforming.

Immateriell kulturarv

Vi har fortsatt store mengder lydopptak og film/ video som det er liten kapasitet til å få digitalisert. Noen livsløpshistorier og krigsminner er transformert fra bånd til digitale filer, men mye gjenstår.

Vedtekter

Den nye selskapsavtalen gjelder fra 1. januar 2017 og innebærer at Lebesby kommune er ny eierkommune. Avtalen har klarere formuleringer om forholdet mellom eierskap og forvaltningsansvar. Bygninger og eiendommer forvaltes av den enkelte kommune på ordinært vis som kommunale eiendommer, mens samlinger i museets magasiner og utstillinger må forvaltes av museets styre og ledelse. Bygninger som er fredet i medhold av kulturminneloven inngår i museets samlinger.

Likestilling

Et flertall av våre ansatte er kvinner. Selskapet tilstreber likestilling mellom kjønnene.

Ytre miljø

Selskapet har ikke drift som medfører forurensning av det ytre miljø.

Leif Vidar Olsen
Styreleder

Jan Erik Raanes
nestleder

Gry Paulgaard
styremedlem

Ingebjørg Liland
Styremedlem

Willy Andreassen
styremedlem

Nina Planting Mølmann
ansattes representant